

TRNAVA MÁ NA NÁMESTIACH SKVOSTY – STÍPY ODKAZUJÚCE NA HISTÓRIU

Trnava, 17. 3. 2021 - Výstavba pamätných stíпов na námestiach miest má v celej Európe stáročnú tradíciu. Trnava patrí svojimi pamiatkami tohto druhu k významným mestám na Slovensku. Na území mesta nájdete nielen stíp, ktorý je vďakou za prekonanie morovej epidémie, ale aj stíp chrániaci mesto pred morom.

História výstavby morových stíпов siaha až do obdobia starého Ríma. Následne sa tieto stavby rozšírili takmer do celej Európy. Ide o stípy, ktoré sú spravidla umiestňované na námestiach a výzdobu tvoria podobizne svätcov. Ich hlavnou úlohou je pripomínanie prekonania epidémií alebo ochrana pred nimi.

Na území Trnavy sa nachádzajú dva významné stípy. Prvým je morový stíp na Námestí sv. Mikuláša, druhým je známe Súsošie Najsvätejšej Trojice, ktorému domáci nepovedia inak ako „Trojička“. Práve Trojička však nie je morovým stípom v pravom slova zmysle. Ide o stíp, ktorý má slúžiť ako ochrana pred morom.

„Územie a obyvatelia Trnavy boli v minulosti zasiahnutí viacerými epidémiami. Stípy, ktoré zdobia naše námestia sú dôkazom toho, že Trnavčania vedia prekonať aj ťažké časy. Dnes tieto historické pamiatky pomáhajú rozvíjať cestovný ruch v meste a lákajú k sebe turistov. Veríme, že po ukončení aktuálnej pandémie koronavírusu sa opäť stanú obľúbenými a vyhľadávanými miestami pre domácich aj turistov,“ hovorí Alexander Prostinák, zastupujúci výkonný riaditeľ oblastnej organizácie cestovného ruchu Trnava Tourism.

Medzi najznámejších svätcov vyobrazovaných na morových stíповoch patrí sv. Rochus – mních, ktorý bojoval proti moru. Spomedzi svätíc je najznámejšia sv. Rozália z Palerma. Okrem nich sú na morových stíповoch často vyobrazovaný aj sv. František Xaverský a Karol Boromejský. Práve druhý menovaný ako prvý zaviedol dezinfekciu rúk octom, čo predchádzalo rýchlemu rozširovaniu ochorení.

Morovým stípom v pravom slova zmysle na území Trnavy je už spomínaný stíp na Námestí svätého Mikuláša. Pamiatka sa nachádza pred bazilikou venovanou rovnakému svätcovi. Samotný stíp je pritom zasvätený sv. Jozefovi. Postavili ho v roku 1731 ako pamiatku konca jednej z veľkých morových epidémií, ktoré zvierali nielen Trnavu, ale celú Európu.

Na vrchole morového stípu sa nachádza sv. Jozef. Okrem neho sú na stípe vyobrazení sv. Rochus, sv. Rozália a sv. Sebastián. Svoje miesto na historickej pamiatke našiel aj Karol Boromejský a sv. Mikuláš spolu so sv. Katarínou Alexandrijskou, ktorá je patrónkou ošetrovateľov. Na stípe je dodnes aj laterna (pouličná lampa), ktorá v minulosti slúžila pre modlitbu ľuďom postihnutým morom.

Ďalší historický unikát s názvom Súsošie najsvätejšej trojice sa v Trnave nachádza na Trojičnom námestí. Ide o historickú pamiatku, ktorá má chrániť pred prírodnými nešťastiami a nákazami. V bývalom Uhorsku existovali dva druhy barokových stíпов. Jedným boli mariánske stípy, ktoré vyobrazovali Pannu Máriu. Druhým sú trojičné stípy, ktoré zobrazujú Svätú Trojicu. Súsošie Najsvätejšej Trojice je ich kombináciou.

Trojička sa v Trnave nachádza od roku 1695. Základ tohto barokového diela pozostáva zo sôch sv. Floriána (ochranca proti požiarom), sv. Agáty (ochrankyňa proti zemetraseniu), sv. Antona Paduánskeho, sv. Františka Xaverského a sv. Rozálie. Na vrchole stípu je umiestnená svätá trojica, ktorá korunuje Pannu Máriu. V spodnej časti stípu je v súčasnosti erb Trnavy

a erb donátorov stípu. Pôvodne mal na danom mieste stáť stúp sv. Floriána. Predstavitelia mesta, cirkvi a trnavskej univerzity pred stáročiami rozhodli inak.

Súsošie má za sebou komplikovanú históriu. Z trnavského námestia zmizlo v roku 1949. Odstránili ho predstavitelia komunistického režimu pod zámienkou jeho premiestnenia na iné miesto. Dielo bolo rozobraté a uložené na niekoľkých miestach. Podľa dobových zámerov súsošie malo byť zreštaurované a premiestnené k pošte. K tomu nikdy nedošlo.

Cez námestie následne viedla cesta, v blízkosti pôvodného stúpevého umiestnenia dokonca fungovala aj autobusová zastávka. Na námestie sa vrátilo až po 44 rokoch v novembri 1993. Keďže po desiatkach rokov sa už nepodarilo nájsť všetky diely súsošia, niektoré museli byť vyrobené nanovo podľa zachovaných fotografií. Vďaka tomu môžete na stúpe v súčasnosti vidieť farebné odlišnosti. Běžové časti sú pôvodné, sivé boli vyrobené nanovo podľa dobových fotografií.

Uložte si tieto mesta ako tipy na rodinný výlet. Po konci pandémie neváhajte a navštívte tieto pamiatky dávnych čias.

Foto na stiahnutie:

<https://www.uschovna.cz/zasilka/JHUDA2ZWUJ98L8VR-ZXN/>

<https://www.uschovna.cz/zasilka/JH3L8SCB89CZDT7E-DF5/>

Zdroj foto: Alexandra Galambová, Matúš Koprda

Viac informácií na stránke www.regiontrnava.sk, emailom info@trnavatourism.sk alebo priamo v Turistickom informačnom centre – Región Trnava. Otváracie hodiny TIC nájdete na <http://bit.ly/TuristickaInformacneCentrum>

Nájdete nás aj na Facebooku www.facebook.com/RegionTrnava a na Instagrame www.instagram.com/regiontrnava.

Tešíme sa na vás v Regióne Trnava!

PR servis destinácie TRNAVA

Kontakt: marketing@trnavatourism.sk

**Región
Trnava**

DOVOLENKA NA
SLOVENSKU
DOBRY NÁPAD
www.slovakia.travel

s finančnou podporou:
MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY